

stvene ideje prodiru u široke slojeve. Neka se na to ne zaboravi, a u praksi neka se radi kao da sve ovisi o sadašnjici.

3. Sadržaj ove knjige je dosta jednostavan, ali ujedno vanredno aktualan: »ispovijest« kršćanskog života u smislu religiozne egzistencije kao jedino ispravnog životnog »stila«, i to — doduše ne isključivo, ali pretežno — sa asketskog i moralno-bogoslovskeg stanovišta. Čitav niz važnih pitanja načelnog i praktičnog značaja (milost, vjera, ufanje, ljubav, radost, sloboda, zahvalnost, briga, rad, poziv, patnja, sudbina, smrt) obraduje se unutar granica »kršćanskog prostora« pod savremenim vidom egzistencijalne zabrinutosti. Utoliko se pisac također dotaknuo više pitanja iz filozofije religije, prije svega pitanja o odnosu »čovječje« egzistencije prema »kršćanskoj« egzistenciji. Knjiga ima praktičnu, uzgojnu svrhu, ali nije bez naučne vrijednosti.

4. Ova u svakom pogledu krasna knjižica, izdana u novo preradenom i proširenom obliku, neposredno zahvata u probleme današnjeg katolicizma. Dok nas Crkva uvjerava da je Kristovo breme lako, dotle se najrevnijim i najvjernijim katolicima često baš obratno nameće misao, da je Božja milost zapravo teret koji se teško nosi, tako teško, da se čini da veliki dio katolika u mnogom pogledu zaostaje za onim ljudima, koji u smislu »immanentne etike« takoreći uživaju u svojoj »čistoj« naravi. Već sam odnošaj prema Bogu po religioznim zakonima, kao da za dušu znači pravo opterećenje. A Kristovim dolaskom u svijet, njegovom smrću na križu, kao da je život postao još teži. Pa tek milost — dar, kojega se čovjek pod prijetnjom smrtno kazne ne može odreći — nije li to čovjeku i Bogu jednako na ruglo? Tà čovjek bi najradije ostao u »naravnom« redu! Makar koliko taj red bio izopačen, pun bijede i nedostataka, on je čovjeku ipak z a v i č a j — ono što mu je najdraže. A vrhunaravni red, iako u sebi mnogo uzvišeniji i vrijedniji od naravnog reda, ipak je čovjeku nekako stran i zagonetan, sasvim »drukčiji«. Tako i slično redaju se poteškoćama. Način obradbe u obliku zanimljivog dijaloga i sa vjerskog stanovišta može se u jednu ruku smatrati uzorom aplicirane filozofije religije. Stil je otmien, jezik jednostavan, ali snažan i uvjerljiv.

Dr. Vilim Keilbach.

Dr. Vilim Keilbach: Konnersreuth u svijetlu psihologije religije.

U 8°, str. 52; izdao Zbor Duhovne Mladeži Zagrebačke. Cijena 10 din.

Poznatim svojim kritičkim duhom kakovim je pisana njegova doktorska disertacija: *Die Problematik der Religionen* (Problem religije) zahvatio je sada dr Keilbach pojave što se zbivaju na Tereziji Neumann u Konnersreuthu, da ih rasvijetli sa stanovišta znanosti religijske psihologije.

Knjižica je pisana strogo naučno, a ipak tako pregledno i laganim stilom. Vrijednost njezina je to veća, što je dr Keilbach ne samo proučio svu literaturu o Konnersreuthu, nego je i osobno posjetio Tereziju Neumann te mnogo razgovarao sa profesorom Wunderle, koji danas kao psiholog religije u Njemačkoj uživa prvi glas.

U raspravi svojoj: »Konnersreuth u svijetlu psihologije religije« raspravlja pisac o tome, da li znanost na temelju dosadašnjeg ispitivanja

može priznati vrhunaravnost konnersreuthskih pojava ili ih proglašiti naravnima, možda čak i prevarama. Konačni odgovor jest: Konnersreuth je u znanstvenom pogledu na mrtvoj tački. Ni medicina ni psihologija ne mogu još dati svoj definitivni sud, da se tu radi o svrhunaravnim pojavama. Za to se još traži veće znanstveno istraživanje Terezije i njezinih pojava, da se tada mogu potpunoma zabaciti hipoteze o histeriji, o parafizičkim i parapsihičkim pojavama i slične. Otac Terezijin ne pušta kćer na takva precizna promatranja izvan kuće u koju kliniku, jer se boji da bi je liječnici suviše mučili.

S druge opet strane znanost ne može jednostavno zanijekati vrhunavski značaj tih pojava ili ih nazvati prevarom, jer se takvom sudu protive tolike činjenice. Tako na pr. Terezija Neumann već deset godina gotovo ništa ne jede, vrlo malo spava, koji puta prima sv. Pričest ekstatičkim načinom, osjeća ekstatičke muke, stigmatizirana je, ona je snažna, razvita i ozbiljna seoska djevojka, što ni najmanje ne pogoduje teoriji o histeriji i t. d.

Znanost dakle na temelju dosadašnjega studija ne može ni ustvrditi ali ni zanijekati, da su pojave kod Terezije Neumann vrhunaravne. S pravom stoga zaključuje učeni pisac, da su potrebna još nova stručnjačka ispitivanja ne samo liječnička, nego i u pravcu psihologije religije i mistike.

I pisac se poput prof. Wunderle buni proti takozvanom »konnersreuthskom krugu«, koji, uvjeren u svrhunaravnost događaja, ometa daljnje znanstveno istraživanje. No, ako Bog ima nakanu, da znanost daljnjim točnim ispitivanjem dođe dotle, te će morati priznati vrhunaravnost događaja u Konnersreuthu, tu Božju nakanu ne će moći omesti taj uži krug ljudi oko Terezije; ako li se pak Krist Gospodin zadovoljava time, da mu ta mistička duša svojim trpljenjem samo ispaštava uvrede što mu ih nanose ljudi, a ne želi da Konnersreuth zasja posebnim sjajem na obzoru apologeta, tada će i ta stigmatizirana osoba, poput tolikih drugih u povijesti Crkve, završiti svoj zemaljski život, a da ni nauka ni Crkva ne će izreći svoj konačni sud o vrhunaravnosti njezinih pojava.

D. Nežić.

D. Junger kateheta: Kateheta crta, album crteža na ploči. Naručuje se kod Župskog Ureda Krista Kralja, Beograd, Krunska 23. Cijena 26 din.

Katehetski svijet sve više upotrebljava kod vjerske obuke crtanje na ploči. Iskustvo pokazuje osobito dvoje: takav je način obučavanja osobito zanimljiv za djecu i ne traži od katehete mnogo vještine. Zato se osjećala sve više potreba dobrog priručnika za crtanje. Toj potrebi zadovoljio je g. Junger svojom uspjelom knjigom »Kateheta crta«. Knjiga sadrži slike iz biblije i katekizma. Autor je upotpunio dosadašnja slična izdanja a ujedno nam pruža i nešto novo svojim vježbama za crtanje lica. Lakim i jednostavnim crtama dobivamo lijep i dostojanstven lik Kristov, kao i drugih biblijskih osoba. Kateheta, samo malo vješt crtanju, postići će porabom ove knjige dobar i trajan uspjeh.

Od dosadanih prikaza o ovoj knjizi iznosimo samo pohvalu »Kršč. Škole« i riječi dra Raaba.